

Agnieszka Metelska

Przegląd czasopism prawniczych

Palestra 47/1-2(541-542), 174-177

2003

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRZEGLĄD CZASOPISM PRAWNICZYCH

Przeгляд Podatkowy, nr 12, 2002 r.

Ostatnie nowelizacje – zarówno ustaw podatkowych, jak i ordynacji podatkowej – przyniosły liczne zmiany w dziedzinie przekształceń spółek kapitałowych. W pierwszej części artykułu „Opodatkowanie podziału spółek kapitałowych” Dorota Szubielska i Marek Kozać omawiają nowe regulacje w tym zakresie (także w kontekście uregulowań unijnych) – w szczególności sukcesji podatkowej i odpowiedzialności spółki przejmującej za zaległości podatkowe spółki dzielonej oraz przedstawienie zasad opodatkowania podatkiem dochodowym skutków podziału. Irena Ożóg w artykule „Opodatkowanie dochodu z najmu” pisze o istotnym novum: od 2003 roku osoby fizyczne nie prowadzące działalności gospodarczej mają możliwość wyboru formy opodatkowania dochodu z najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze. Będą one mogły płacić podatek dochodowy na ogólnych zasadach (od dochodu wg skali podatkowej), albo zryczałtowany podatek od przychodu. Jeżeli przedmiot wymienionych umów stanowi wspólną własność małżonków, podatek od całego dochodu będzie mógł płacić jeden z nich. „Zmiany w ustawie o podatku od spadków i darowizn” omawia Monika Derejko-Kotowska. Sejm uchwalił 28 października 2002 r. ustawę o zmianach w tym zakresie i jest to pierwsza od 1995 r. tak daleko idąca nowelizacja tego aktu prawnego. Przygotowano ją w ramach pakietu „Reforma finansów publicznych” i zaczęła obowiązywać od 1 stycznia 2003 r. Nowela po pierwsze poszerza zakres przedmiotowy ustawy i ma na celu ujednoczenie reguł opodatkowania nieodpłatnego nabycia majątku. Po drugie obejmuje przepisy dotyczące obowiązków notariuszy będących płatnikami podatku oraz obowiązków podmiotów będących dłużnikami spadkobiercy. Trzecią grupę tematyczną stanowią normy określające zasady waloryzacji kwot wolnych od podatku i przedziałów w skalach podatkowych. Czwarta to przepisy o charakterze porządkującym i uściślającym.

Monitor Podatkowy, nr 11, 2002 r.

Zaliczanie podatku od towarów i usług do kosztów uzyskania przychodów już od dawna wzbudza wiele kontrowersji. I to nie tylko w praktyce, ale również w doktrynie

prawa podatkowego. Zdzisław Modzelewski w części I artykułu „VAT jako koszt uzyskania przychodów” pisze, że w wyjątkowych przypadkach może on stanowić dla podatnika koszt uzyskania przychodów. Te wyjątki są ściśle określone w obu ustawach o podatkach dochodowych. Wątpliwości dotyczą m.in. uznania za koszt uzyskania przychodów podatku naliczonego VAT w przypadku uchybienia przez podatnika terminom rozliczenia tego podatku. „Zmiany w podatku dochodowym od osób prawnych w 2003 r.” omawiają Małgorzata Dymek i Anita Masikowska. Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych została po raz kolejny znowelizowana ustawą z 27 lipca 2002 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Nowe przepisy, co do zasady, weszły w życie 1 stycznia 2003 r. i mają zastosowanie do opodatkowania dochodów (strat) uzyskanych od tego dnia. Sławomir Krempa w artykule „Nabycie udziałów a nabycie przedsiębiorstwa – porównanie skutków podatkowych” analizuje skutki podatkowe w przypadku nabycia udziałów spółki kapitałowej lub nabycia przedsiębiorstwa takiej spółki. Natomiast restrukturyzacją niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców zajmuje się Sebastian Kuros. W dniu 30 sierpnia 2002 r. Sejm uchwalił ustawę o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców, której celem było pobudzenie aktywności gospodarczej poprzez zmniejszenie zaległych zobowiązań publicznych niektórych podmiotów, które przedstawia program restrukturyzacji.

Przegląd Prawa Handlowego, nr 12, 2002 r.

Marian Kępski zauważa w artykule „Oznaczenia geograficzne w prawie własności przemysłowej”, że jednym z całkowicie nowych przedmiotów ochrony w ustawie są oznaczenia geograficzne. Nowość ujęcia tej ochrony w prawie własności przemysłowej polega głównie na wprowadzeniu systemu rejestracji tych oznaczeń w Urzędzie Patentowym RP. Rejestracja przeprowadzana jest bez badania z urzędu kolizji zgłaszanego oznaczenia z innymi oznaczeniami geograficznymi. Urząd Patentowy przeprowadza natomiast badanie, czy zgłoszenie oznaczenia geograficznego nie koliduje z już zarejestrowanymi znakami towarowymi. Czy możliwa jest „Ochrona przed nadmiernym przywozem towarów do Polski” – analizują Marek Wierzbowski i Alicja Szymanowska. W dniu 7 listopada 2002 r. weszła w życie ustawa o ochronie przed nadmiernym przywozem na polski obszar celny towarów subsydiowanych. Przedmiotem artykułu są najważniejsze zmiany wprowadzone wraz z ww. nowelizacją, przesłanki materialnoprawne wprowadzenia środków ochronnych w prawie polskim, przesłanki wprowadzenia środków ochronnych wynikające z wiążących Polskę regulacji prawa międzynarodowego, z uwzględnieniem orzecznictwa oraz podstawowe zasady rozstrzygania sporów w zakresie środków ochronnych na gruncie WTO. Umowa o roboty budowlane jako wyodrębniony typ umowy nazwanej w kodeksie cywilnym jest przedmiotem opracowania Janusza A. Strzępki i Ewy A. Zielińskiej. Autorzy przedstawiają istotne kwestie dotyczące stosowania umowy w praktyce budowlanej – w świetle istniejącego dorobku nauki prawa i rozstrzygnięć judykatury. Zwrócono uwagę na wątpliwości w praktyce stosowania prawa i praktyce orzeczniczej sądów. Wskazano na problemy, których rozwiązanie wymaga interwencji ustawodawcy w postaci nowelizacji przepisów k.c. (art. 647–658) odnoszący się do umowy o roboty budowlane.

Glosa – Przegląd Prawa Gospodarczego, nr 12, 2002

Dane Ministerstwa Sprawiedliwości wskazują na wzrost liczby otwieranych postępowań upadłościowych. W 2000 r. do sądów wpłynęły 4442 wnioski o ogłoszenie upadłości, rok później liczba ta wzrosła do 6448. Tomasz Hutor w publikacji „Wybrane zagadnienia upadłości finansującego” analizuje, dlaczego niewypłacalność – będąca podstawą ogłoszenia upadłości – coraz częściej dotyka także przedsiębiorstwa sektora finansowego. Oprócz upadłości mniejszych leasingodawców zjawisko to objęło także podmioty finansujące, dotąd uważane za silne i stabilne. Przykładem może być upadłość warszawskiej spółki Clif. Od 1 stycznia 2003 r. w polskim systemie prawnym pojawił się nowy rodzaj umowy sprzedaży – sprzedaż konsumencka. To wynik dostosowywania naszego prawa do wymogów prawa wspólnotowego, a konkretnie do postanowień dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z 25 maja 1999 r. o niektórych aspektach sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z nią gwarancjach. Justyna Maliszewska-Nienartowicz omawia związane z tym wybrane problemy prawne, podkreślając, że Polski ustawodawca zdecydował się uregulować problematykę sprzedaży konsumenckiej poza kodeksem cywilnym, w postaci odrębnej ustawy. W „Glosach” Adam Bartosiewicz i Ryszard Kubacki analizują „Kontrakt menedżerski jako działalność gospodarczą” i związane z tym zagadnienia podatkowe.

Monitor Prawniczy, nr 21, 2002 r.

Od 29 listopada 2002 r. wszedł w życie pierwszy etap obszernej nowelizacji kodeksu pracy i innych ustaw ważnych dla systemu prawa pracy, która została przyjęta przez Sejm w dniu 26 lipca 2002 r. Zmiany mają na celu obniżenie kosztów pracy, uelastycznienie stosunku pracy, zmniejszenie obciążeń biurokratycznych. Pośrednio mają zachęcić pracodawców do tworzenia nowych miejsc pracy, sprawić, aby więcej osób widziało się nie tylko w roli pracownika, ale i na miejscu pracodawcy: „Prawo pracy po zmianach. Cz. I” analizuje Maciej Nałęcz. Umowami związanymi zajmuje się Jerzy Pisuliński – na przykładzie umowy sprzedaży lub umowy o świadczenie usług i umowy o kredyt konsumencki. W dniu 19 września 2002 r. weszła w życie ustawa o kredycie konsumenckim, która w art. 12 i 13 reguluje kwestie skutków odstąpienia od umowy sprzedaży lub umowy o świadczenie usług w stosunku do umowy o kredyt konsumencki, który został udzielony konsumentowi w celu sfinansowania jego świadczenia (z reguły pieniężnego) z tej umowy. „Przestępstwo niegospodarności. Przesłanki i elementy odpowiedzialności karnej z art. 296 k.k.” to tytuł artykułu Roberta Zawłockiego. Ustawodawca nie bez powodu umieścił ten przepis na samym początku Rozdz. XXXVI k.k., zatytułowanego „Przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu”. Odnosi się on bowiem do najbardziej typowych karygodnych zachowań w obrocie gospodarczym i stanowi podstawowy instrument karnoprawnej ochrony obrotu gospodarczego w Polsce.

Przegląd Ubezpieczeń Społecznych i Zdrowotnych, nr 12, 2002 r.

Z samego faktu zatrudnienia pracownika wynika odpowiedzialność pracodawcy za szkody, jakich doznał pracownik w wyniku uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku przy

pracy. Tomasz Niedziński pisze, że odpowiedzialność ta dotyczy również „Wypadków zrównanych z wypadkami przy pracy” (tytuł artykułu). Odpowiedzialność ponosi pracodawca niezależnie od swego zawinięcia lub przyczynienia się do spowodowania wypadku przy pracy. Maciej Podlewski w publikacji „Prywatne instytucje ubezpieczeniowe w realizacji celów zabezpieczenia społecznego” pisze, że w wyniku zmian w prawie ubezpieczeniowym oraz wprowadzeniu w życie reformy emerytalnej, niektóre cele i zadania zabezpieczenia społecznego są realizowane przez podmioty prywatne. Zmiana ta dokonała poważnego przewartościowania w polskim systemie zabezpieczenia społecznego. Państwo zachowało pozycję organizatora systemu, ale zrezygnowało z funkcji wyłącznego świadczeniodawcy. Obecnie wypełniają ją również podmioty prywatne. Państwo odpowiada jednak nadal za sprawne funkcjonowanie systemu zabezpieczenia społecznego. Zagadnieniem „Granic odpowiedzialności ubezpieczeniowej” zajmuje się Magdalena Szczepańska-Bębenek. Na podstawie przepisów kodeksu cywilnego przyjęto, że obowiązek spełnienia świadczenia przez zakład ubezpieczeń jest określany jako odpowiedzialność (ubezpieczeniowa). Powstaje ona w ramach oddzielnej instytucji obligacyjnoprawnej – ubezpieczenia. Odpowiedzialność ubezpieczeniowa nie mieści się w żadnym z dwóch tradycyjnych rodzajów odpowiedzialności wyodrębnionych w prawie cywilnym ze względu na źródło zobowiązań, tzn. nie jest odpowiedzialnością *ex contractu* ani odpowiedzialnością *ex delicto*.

***Praca i Zabezpieczenie Społeczne*, nr 12, 2002 r.**

Grażyna Wydra w artykule „Warunki dopuszczalności w sprawach z zakresu prawa pracy na podstawie badań aktowych – cz.2” omawia takie aspekty warunkujące dopuszczalność kasacji, jak sporządzenie jej w wymaganej przepisami prawa formie oraz zachowanie przymusu adwokacko-radcowskiego. Oparciem dla teoretycznych rozważań są wyniki przeprowadzonych przez autorkę badań empirycznych praktyki funkcjonowania instytucji kasacji w sprawach z zakresu prawa pracy. Jest to próba kompleksowego ujęcia i scharakteryzowania warunków dopuszczalności kasacji w sprawach z zakresu prawa pracy: w pierwszej części artykułu (nr 11, 2002 r.) autorka przedstawiła ustawową dopuszczalność kasacji z uwagi na rodzaj orzeczenia, złożenie przez legitymowany podmiot i zachowanie terminów do jej wniesienia. „Charakter prawny przyznania, obniżenia oraz odmowy przyznania premii” autorstwa Zdzisława Kubota uzasadnia kwalifikowanie czynności przyznania, obniżenia lub odmowy przyznania premii jako czynności faktycznych. Przedstawia także znaczenie tej kwalifikacji do nabycia prawa do premii oraz rolę pracodawcy w zakresie premiowania pracowników. W opracowaniu scharakteryzowano przyznanie, obniżenie oraz odmowę przyznania premii jako decyzje i czynności stosowania prawa pracy. Omówiono także warunki dokonania zmiany i cofnięcia czynności o przyznaniu premii.

Opracowała: *Agnieszka Metelska*